

fons, presidint, *Por el bien del imperio* de Fontana, el seu mestre. Em fixo amb el vermell i col·lectiu *El combate por la historia* i el connecto amb els dos guants de boxa que té penjats a la porta: Pontón ha concebut sempre l'edició com una forma dura i rigorosa de combat civil. *La lucha por la desigualdad*, impactant i documentadíssim, és això.

Seguint l'esquema d'un dels seus referents –Eric Hobsbawm–, va idear una trilogia per explicar la modernitat occidental. Volum I, publicat fa uns mesos, dedicat al segle XVIII. El segon, sobre el XIX, seria *La ilusión de libertad*. El tercer, sobre el XX, *El triunfo de la desigualdad*.

Per ara només tenim el primer. Una història sobre els orígens del capitalisme a Europa. L'ambiciós relat d'història continental, fonamentat en un ocea de lectures, està dividit en dues parts. La primera és d'història econòmica, emfatitzant la importància de la indústria tèxtil i la metal·lúrgica. La segona, connectada a la primera, és d'història intel·lectual i proposa un qüestionament inquietant de la Il·lustració. El punt de partida seria el següent. Amb la crisi de l'Antic Règim, el món del capitalisme liderat paradigmàticament per la burgesia va trobar els mecanismes per ocultar la seva cara més fosca: la de la desigualtat. Expulsant masses creixents de treballadors del camp, explotats després a les indústries urbanes (sobretot dones i nens, a qui es pagava encara menys), s'imposava la lògica del consum que relligava la ciutadania a condicions laborals extremes. Aquest model de societat seria blindat per un doble canal d'educació i transmissió d'informació. Pontón cita una frase de Condorcet que no pot ser més significativa. “La igualdad de mentes e instrucción es una quimera. Hemos de hallar el modo de convertir en útil esta desigualdad necesaria”. S'havia concebut de manera programada, per tant, una societat i un coneixement, transmès sobretot per l'església, que era tolerat que arribés a les masses. N'existia un altre blindat per les classes que controlaven el sistema.

Història en combat. Explicant així el segle XVIII, el lector hauria de prendre consciència crítica de les arrels d'un sistema, el nostre, que només introdueix correccions quan pateix sotracos profunds. És la tesi que Fontana usa a *El siglo de la revolución* per explicar quina va ser l'ona expansiva de la Revolució del 17. Per a Pontón aquests moments, com ho va ser l'hecatombe després del final de la Segona Guerra Mundial, trenquen l'equilibri. Com trencar-lo ara? Acaba la conversa amb una sentència. El principi essencial d'un política digne ha de ser la lluita per la igualtat. |

Gonzalo Pontón

La lucha por la desigualdad. Una historia del mundo occidental en el siglo XVIII

PASADO & PRESENTE. 850 PÀGINES. 29 EUROS

Assaig ‘Meditacions cartesianes’, l’obra que el fundador de la fenomenologia va considerar que millor esbossava el seu propi pensament, guanya una traducció en català en una edició de Francesc Pereña i Joan González Guardiola

Tornar a Edmund Husserl en temps de crisi

XAVIER ESCRIBANO

El mes de febrer de l'any 1929, Edmund Husserl (Prossnitz, 1859-Friburg, 1938) ofereix a París dues conferències que suposarien el nucli del seu pròxim intent d'encertar amb una definitiva introducció a la filosofia fenomenològica. Ho havia intentat anteriorment amb *Investigacions lògiques* i amb *Idees relatives a una fenomenologia pura i filosofia fenomenològica*, aconseguint, segons la seva pròpia autointerpretació, múltiples malentesos entre els seus seguidors, que l'haurien anat abandonant progressivament.

El moment polític i cultural d'Europa és decisiu: la vida intel·lectual europea està noquejada per la proliferació de moviments irracionalistes i vitalistes que anticipen el desastre de les eleccions del 1933 a Alemanya. Davant la barbàrie del 1914, que va desbordar qualsevol projecte intel·lectual de retorn als valors de la raó i de la filosofia com a ciència estricta, Husserl torna a insistir, en aquest període d'entreguerres i de generació de monstres, en una renovació dels ideals clàssics del projecte modern: un retorn a Descartes que el superi i el desbordi des de dins, mantenint-se encara molt més radicalment en les seves pròpies premisses. Edmund Husserl, fundador d'una de les filosofies cabdals del segle XX, i una de les que millor resisteixen el pas de temps en multitud de camps d'investigació de les ciències socials contemporànies, decideix publicar, el 1931 i en francès (en traduc-

ció d'Emmanuel Lévinas) la que en les seves pròpies paraules serà “l’obra més important de la meua vida, un esbós bàsic de la meua pròpia filosofia”.

Tenint en compte que totes les grans obres de Husserl eren enteses pel seu autor com “introduccions” a una filosofia a què el seu propi expositor considerava decididament difícil entrar, aquesta afirmació cobra un valor especial.

Husserl va proposar tornar a Descartes a causa de la proliferació de moviments irracionalistes

A dalt, Edmund Husserl. A baix, una imatge de la Potsdamer Platz a Berlín, cap al 1930

GETTY

Sense trair les difícils qualitats de l'estil de Husserl, al mateix temps summament detallista quan se centra en les descripcions de les vivències de la consciència amb precisió mil·limètrica, i decididament el·líptic quan moltes vegades es donen per segures les comprensions, per part del lector, de conceptes que apareixen en altres seccions del text, l'edició de Francesc Pereña i Joan González Guardiola, membres del Grup d'Estudis Fenomenològics de la Societat Catalana de Filosofia ofereix una traducció fidel, clara i precisa del text. Cal destacar la importància de l'esforç de disposar d'un fons d'obres en català destinades a perdurar més enllà de les modes de la temporada. Aquesta obra se suma a l'esforç editorial de la UB per oferir textos de filosofia amb una qualitat i rigor formal i material que recorden l'afany de l'originari projecte de Husserl (com l'obra d'Yves-Charles Zarka *Refundar el cosmopolitisme*, o la reflexió de Salvi Turró a *Filosofia i modernitat*), així com la introducció a la fenomenologia *Anàlisi reflexiva* de qui va ser president de la internacional fenomenològica, Lester Embree (1938-2017).

En vista del caràcter decididament fàcil amb què la producció d'actualitat intel·lectual encunya neologismes summament imprecisos a través de l'afegiment de prefixos (seguint el camí problemàtic del concepte de postmodernitat i recordant que aviat serà possible parlar de *postqualsevol cosa*, fins i tot abans que aquesta cosa hagi ni tan sols començat a donar de si tot el que podia), en vista de l'embaïfament de la postveritat, pot ser interessant recordar el testimoni de Karl Löwith sobre la figura poc seductora del poc retòric i carismàtic però rigorós Husserl: “El món de Friburg on Husserl va treballar durant dècennys va ser posat entre parèntesis amb el gir nacionalsocialista, sense que això pogués enterbolir la seva consciència filosòfica”. |

Edmund Husserl

Meditacions cartesianes. Una introducció a la fenomenologia

PUBLICACIONS I EDICIONS UNIVERSITAT DE BARCELONA. EDICIÓ DE FRANCESC PEREÑA I JOAN GONZÁLEZ GUARDIOLA. 172 PÀGINES. 20 EUROS